

Przypominać dla przyszłości – praca na rzecz pokoju i pojednania: Niemiecki Związek Ludowy Opieki nad Grobami Wojennymi [Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge]

**Oświadczenie Federalnego Parlamentu Przedstawicieli Związku [Bundesvertretertag]
w Getyndze ze zgromadzenia w dniach 23/24 września 2016 r.**

Przyszłość naszego kraju – Niemiec, jest ściśle związana z przyszłością Europy. Przyszłość będzie mogła przyjąć odpowiedni kształt tylko wtedy, gdy ludzie będą rozumieć siebie nawzajem, gdy konflikty rozwiązywane będą bez użycia przemocy, gdy zapewniony będzie pokój między narodami. Niemiecki Związek Ludowy Opieki nad Grobami Wojennymi czuje się głęboko zobowiązany do podejmowania działań prowadzących do osiągnięcia tego celu.

Plan działań opracowany w 2016 roku w Getyndze wskazuje kierunek pracy Związku na przyszłe lata. Niemiecki Związek Ludowy Opieki nad Grobami Wojennymi

- szuka zwłok niemieckich ofiar wojny, ekshumuje je, identyfikuje i chowa;
- oprócz poległych żołnierzy niemieckich ma na uwadze także innych zmarłych, którzy stracili życie na skutek wojny i rządów przemocy, nierzadko na skutek prześladowań, nienawiści rasowej, ucieczek i wypędzeń;
- opiekuje się krewnymi ofiar;
- wnosi ważny wkład w niemiecką kulturę pamięci;
- traktuje kulturę pamięci jako zadanie całej Europy i wspiera jego realizację poprzez ścisłą współpracę z instytucjami w Niemczech i innych krajach;
- włącza się w kształcenie szkolne i pozaszkolne, organizując różnorakie projekty, oraz pracuje przy grobach, przede wszystkim z młodymi ludźmi, w celu szerzenia pokoju i pojednania.

Niemiecki Związek Ludowy Opieki nad Grobami Wojennymi działa – od roku 1990 także w nowych krajach związkowych – jako organizacja społeczeństwa obywatelskiego w ramach zobowiązań międzynarodowych na zlecenie niemieckiego Bundestagu i rządu federalnego. Wypełnia zatem obowiązki państwa i całego społeczeństwa, przy czym działania te w dalszym ciągu są finansowane w przeważającym stopniu ze środków prywatnych. Jednak liczba osób reprezentujących pokolenie żyjące lub urodzone podczas wojny stale się zmniejsza, a co za tym idzie, maleją także ich dobrowolne dotacje. Związek nadal będzie podejmował intensywne starania w celu uzyskania wsparcia finansowego społeczeństwa. Jednakże **w nadchodzących latach konieczne będzie zwiększenie tego wsparcia ze strony państwa.**

Zgodnie z Konwencją genewską z 1949 r. oraz niemiecką ustawą o ochronie i utrzymaniu grobów ofiar wojny [Gräbergesetz] z 1952 r. i późniejszych lat istnienie powojennych grobów należy na trwałe zabezpieczyć. Związek opiekuje się ponad 830 miejscami pochówku ofiar wojny za granicami Niemiec. W Niemczech Związek służy pomocą i radą komunalnym, kościelnym i innym zarządom cmentarzy w prowadzeniu około 15 000 miejsc pochówku ofiar wojny. W trakcie minionych 25 lat w krajach dawnego bloku wschodniego Związek przeniósł do innych grobów ponad 850 000 zmarłych, wielu z nich zidentyfikował i powiadomił ich rodziny. Nawet ponad 70 lat po zakończeniu II wojny światowej prace te nadal trwają.

Groby ofiar wojennych to miejsca indywidualnej żałoby. To tam ludzie wspominają swoich zmarłych krewnych. Jednakże służą one również wspólnemu pamiętaniu, są wyrazem

niemieckiej kultury pamięci. Ze względu na charakter II wojny światowej nigdy nie mogą być miejscem nacjonalistycznej czci bohaterów.

Działania związane z grobami żołnierzy stanowią uzupełnienie pracy wielu innych organizacji i instytucji nad miejscami pamięci i pochówku ofiar, przy czym działania Związku obejmują całościową pamięć o zmarłych. Wynika to z faktu, że żołnierze mogli być ofiarami, sprawcami lub obiema stronami jednocześnie.

Ze względu na I wojnę światową, za którą my, Niemcy, jesteśmy współodpowiedzialni, oraz na agresję a na wschodzie wojnę ludobójczą podczas II wojny światowej, za które winę ponoszą narodowosocjalistyczne Niemcy, miejsca pochówku oraz miejsca upamiętniające ofiary wojny są dla nas miejscami szczególnego zobowiązania do politycznej pamięci, czci i uświadamiania.

Związek, zgodnie ze stanowiskiem niemieckiego Bundestagu, opowiada się przeciwko uogólnieniom przy obarczaniu winą. W swoich prezentacjach i działaniach edukacyjnych koncentruje się na badaniach historycznych i przyczynia się tym samym do poznania winy i odpowiedzialności wynikającej z uwarunkowań historycznych i politycznych.

Działalność Związku nie jest skoncentrowana na przeszłości, lecz na umożliwianiu i wspieraniu nauczania dla przyszłości. Związek ściśle współpracuje z innymi instytucjami w Niemczech i za granicą, nie tylko w obszarze edukacji.

Dlatego też w minionych latach, oprócz działań ukierunkowanych na powojenne groby, ofiary i ich bliskich, coraz większe znaczenie dla tożsamości i działalności Związku zyskuje praca związana z nauczaniem w szkole i poza szkołą oraz nauczaniem dorosłych. Ten obszar działalności jest w dalszym ciągu rozwijany.

Od ponad 20 lat Związek wnosi swój czynny udział do dyskursu publicznego poprzez tematyczne publikacje, konferencje mające na celu szerzenie polityki pamięci, publiczne dyskusje, nowe formy Niemieckiego Dnia Żałoby Narodowej organizowanego wspólnie z młodzieżą, konferencje i fundacje, wspólnoty, związki edukacyjne, uniwersytety i inne organizacje.

Związek prowadzi cztery ośrodki kształcenia i spotkań młodzieży – z czego jeden mieści się w Niemczech, a trzy w innych krajach europejskich. **Związek ma na celu ciągłe rozwijanie tej aktywności, prowadzącej do zaznajomienia młodzieży z okrucieństwami wojny oraz koniecznością pokoju i wzajemnego zrozumienia.**

Aby sprostać tym zadaniom w sposób zaangażowany i kompetentny, Związek od lat poddaje się reformom i także w przyszłości będzie konsekwentnie kontynuował ten proces zmian, prosząc jednocześnie o aktywne wsparcie instytucje społeczne i państwowe oraz wszystkich ludzi, którym na sercu leży szerzenie pokoju.